

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

10 octombrie 2014*

„Concurență — Înțelegeri — Piața europeană a sticlei auto — Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 81 CE — Acorduri de împărțire a piețelor și schimburi de informații comerciale sensibile — Regulamentul (CE) nr. 1/2003 — Încălcare unică și continuă — Participare la încălcare”

În cauza T-68/09,

Soliver NV, cu sediul în Roulers (Belgia), reprezentată de H. Gilliams, de J. Bocken și de T. Baumé, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de A. Bouquet, de M. Kellerbauer și de F. Ronkes Agerbeek, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2008) 6815 final a Comisiei din 12 noiembrie 2008 referitoare la o procedură întemeiată pe articolul 81 [CE] și pe articolul 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39.125 – Sticlă auto), astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2009) 863 final a Comisiei din 11 februarie 2009, în măsura în care o privește pe reclamantă și, în subsidiar, o cerere de reducere a cuantumului amenzii care îi este aplicată prin această decizie,

TRIBUNALUL (Camera a doua),

compus din domnii N. J. Forwood (raportor), președinte, F. Dehousse și J. Schwarcz, judecători,

grefier: domnul N. Rosner, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 noiembrie 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin Decizia C(2008) 6815 final a Comisiei din 12 noiembrie 2008 referitoare la o procedură întemeiată pe articolul 81 [CE] și pe articolul 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39.125 – Sticlă auto), astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2009) 863 final a Comisiei din 11 februarie 2009 (rezumat în JO 2009, C 173, p. 13) (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia Comunităților Europene

* Limba de procedură: neerlandeza.

a constatat printre altele că un anumit număr de întreprinderi, printre care reclamanta, încălcaseră articolul 81 CE și articolul 53 din Acordul privind SEE, prin participarea, în diferite perioade cuprinse între luna martie 1998 și luna martie 2003, la un ansamblu de acorduri și de practici concertate anticoncurențiale în sectorul sticlei auto în Spațiul Economic European (SEE) (articolul 1 din decizia atacată).

- 2 Reclamanta, Soliver NV, este un fabricant de sticlă de talie mică, care activează în special în sectorul auto. Saint-Gobain Glass France SA, Saint-Gobain Sekurit Deutschland GmbH & Co. KG și Saint-Gobain Sekurit France SAS (denumite în continuare, împreună, „Saint-Gobain”), care au introdus de asemenea o acțiune în anulare împotriva deciziei atacate (cauza T-56/09), sunt societăți care își desfășoară activitatea în sectorul producției, al prelucrării și al distribuției de materiale, inclusiv sticlă auto. Acestea sunt filiale deținute în proporție de 100 % de Compagnie de Saint-Gobain SA (denumită în continuare „Compagnie”), care urmărește de asemenea anularea aceleiași decizii în cauza T-73/09. Pilkington Group Ltd regrupează printre altele societățile Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH și Pilkington Italia SpA (denumite în continuare, împreună, „Pilkington”). Pilkington, care a introdus de asemenea o acțiune în anularea deciziei atacate (cauza T-72/09), este unul dintre cei mai mari producători de sticlă și de produse pentru geamuri din lume, în special în sectorul auto.
- 3 Asahi Glass Co. Ltd (denumită în continuare „Asahi”) este un producător de sticlă, de produse chimice și de componente electronice stabilit în Japonia. Asahi deține totalitatea părților sociale ale întreprinderii belgiene producătoare de sticlă Glaverbel SA/NV (denumită în continuare „Glaverbel”), aceasta din urmă deținând ea însăși 100 % din AGC Automotive France (denumită în continuare „AGC” sau „AGC/Splintex”). AGC avea, anterior datei de 1 ianuarie 2004, denumirea socială Splintex Europe SA (denumită în continuare „Splintex” sau „AGC/Splintex”). Asahi, care este una dintre destinatările deciziei atacate, nu a introdus o acțiune împotriva acesteia din urmă.
- 4 Investigația care a condus la adoptarea deciziei atacate a fost inițiată în urma comunicării către Comisie, prin intermediul unui avocat german care acționează în numele unui client anonim, a unor scrisori care conțin informații referitoare la acorduri și la practici concertate ale unor întreprinderi care își desfășoară activitatea în sectorul producției și al distribuției de sticlă auto.
- 5 În februarie și în martie 2005, Comisia a efectuat inspecții în diverse localuri ale reclamantei, precum și ale Saint-Gobain, ale Compagnie, ale Pilkington și ale AGC. Comisia a ridicat mai multe documente și fișiere cu ocazia efectuării acestor inspecții.
- 6 Ca urmare a acestor inspecții, Asahi și Glaverbel, precum și filialele lor în cauză (denumite în continuare, împreună, „solicitantă clemenței”) au prezentat o cerere de imunitate sau de reducere a cuantumului amenzii în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3). Cererea de imunitate condiționată la amenzi a fost respinsă de Comisie la 19 iulie 2006, aceasta din urmă informând-o totuși pe solicitanta clemenței că intenționa să îi aplice o reducere cuprinsă între 30 % și 50 % din cuantumul amenzii care i-ar fi fost aplicată în mod normal, în conformitate cu punctul 26 din Comunicarea sa privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri.
- 7 În perioada cuprinsă între 26 ianuarie 2006 și 2 februarie 2007, Comisia a adresat diverse solicitări de informații reclamantei, precum și Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington, Asahi, Glaverbel și AGC, în temeiul articolului 18 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269). Întreprinderile în cauză au răspuns la diversele cereri menționate.

- 8 Pe de altă parte, Comisia a adresat, în același temei, solicitări de informații mai multor constructori de autovehicule, unui constructor italian de autocare, precum și unui număr de două asociații profesionale din industria sticlei, care au răspuns de asemenea la acestea.
- 9 La 18 aprilie 2007, Comisia a adoptat o comunicare privind obiecțiunile referitoare la o încălcare unică și continuă care a constat în acorduri sau practici concertate între producători de sticlă auto în vederea repartizării unor contracte de furnizare către constructori de autovehicule. Această comunicare privind obiecțiunile a fost notificată reclamantei, precum și Saint-Gobain, Compagnie, Pilkington, Asahi, Glaverbel și AGC. Fiecare dintre întreprinderile destinate ale acestei comunicări privind obiecțiunile a avut acces la dosar și a fost invitată de Comisie să își prezinte observațiile în această privință. La 24 septembrie 2007 a avut loc o audiere, la care au participat toți destinatarii amintiți.

Decizia atacată

- 10 Comisia a adoptat decizia atacată la 12 noiembrie 2008. În ceea ce o privește pe reclamantă, Comisia a considerat că această întreprindere participase la încălcare între 19 noiembrie 2001 și 11 martie 2003 [articolul 1 litera (d) din decizia atacată]. Comisia i-a aplicat o amendă de 4 396 000 de euro [articolul 2 litera (d) din decizia atacată].
- 11 În ceea ce le privește pe Saint-Gobain și Compagnie, Comisia a constatat că acestea participaseră la acordurile și la practicile concertate vizate la punctul 1 de mai sus între 10 martie 1998 și 11 martie 2003 [articolul 1 litera (b) din decizia atacată] și le-a aplicat „în solidar” o amendă de 896 de milioane de euro [articolul 2 litera (b) din decizia atacată].
- 12 Asahi, precum și filialele sale care activează în sectorul sticlei auto, cărora li s-a reținut o participare la încălcare pentru perioada cuprinsă între 18 mai 1998 și 11 martie 2003, au fost obligate „în solidar” la plata unei amenzi de 113,5 milioane de euro [articolul 1 litera (a) și articolul 2 litera (a) din decizia atacată].
- 13 În ceea ce privește, în sfârșit, Pilkington, Comisia a decis că această întreprindere participase la acordurile și la practicile concertate în litigiu în perioada cuprinsă între 10 martie 1998 și 3 septembrie 2002 [articolul 1 litera (c) din decizia atacată]. Comisia i-a aplicat o amendă de 370 de milioane de euro [articolul 2 litera (c) din decizia atacată].
- 14 În decizia atacată, Comisia pornește de la constatarea potrivit căreia caracteristicile pieței sticlei auto, și anume în special cerințele tehnice importante, precum și un nivel ridicat de inovație, favorizează furnizorii importanți, integrați și de anvergură internațională. AGC, Pilkington și Saint-Gobain se numără printre principalii producători de sticlă auto la nivel mondial și acopereau împreună, la data adoptării deciziei atacate, aproximativ 76 % din cererea mondială de sticlă destinată pieței primei asamblări (montarea sticlei auto în fabrică, cu ocazia asamblării vehiculului). Comisia indică de asemenea un volum semnificativ de schimburi comerciale între statele membre și statele membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care fac parte din SEE în sectorul sticlei auto. Constructorii de autovehicule ar negocia contractele de cumpărare pentru furnizarea de sticlă auto la nivelul SEE.
- 15 De altfel, din decizia atacată reiese că furnizorii de sticlă auto vizați de investigația efectuată de Comisie au monitorizat continuu cotele lor de piață respective în perioada încălcării, nu numai pentru fiecare „cont vehicul” în parte, cu alte cuvinte în raport cu quantumul vânzărilor pentru fiecare model de vehicul, ci și global, pentru toate conturile vehicul împreună.
- 16 Pilkington, Saint-Gobain și AGC (sau AGC/Splintex) (denumite în continuare „clubul”) ar fi participat, în această privință, la reuniuni trilaterale, denumite uneori „reuniuni ale clubului”. Aceste reuniuni, organizate alternativ de fiecare dintre aceste întreprinderi, ar fi avut loc în hoteluri din diverse orașe,

în reședințe private care aparțin angajaților acestor întreprinderi, precum și în localurile asociației profesionale Groupement européen de producteurs de verre plat (GEPVP) (Grupul European de Producători de Sticlă Plană) și în cele ale Associazione nazionale degli industriali del vetro (Assovetro) (Asociația Națională a Antreprenorilor din Industria Sticlei).

- 17 Reuniuni sau contacte bilaterale ar fi fost de asemenea organizate între acești concurenți în scopul de a discuta cu privire la furnizarea de sticlă pentru modelele aflate în producție și de a pregăti furnizarea acesteia pentru modelele viitoare. Aceste diverse contacte sau reuniuni ar fi privit evaluarea și monitorizarea cotelor de piață, alocarea livrărilor de sticlă auto către constructori și schimbul de informații cu privire la prețuri, precum și cu privire la alte informații sensibile din punct de vedere comercial și la coordonarea strategiilor acestor diverși concurenți în materie de tarifare și de aprovizionare a clientelei.
- 18 Prima dintre aceste reuniuni bilaterale, la care ar fi participat Saint-Gobain și Pilkington, ar fi avut loc la 10 martie 1998 la hotelul Hyatt Regency de lângă aeroportul Charles-de-Gaulle, Paris (Franța). În ceea ce privește prima reuniune trilaterală, aceasta ar fi avut loc în primăvara anului 1998 la Königswinter (Germania), la reședința privată a responsabilului de la acea dată cu contractele de dimensiuni mari din cadrul Splintex (AGC). Aceste reuniuni ar fi fost precedate de discuții de tatonare între Saint-Gobain și Pilkington, încă din 1997, al căror obiect era armonizarea tehnică a producției de geamuri cu tentă fumurie produse de aceste întreprinderi, din punctul de vedere al culorii, al grosimii și al transmisiei luminoase. Comisia nu a inclus însă contactele respective în înțelegerea în litigiu, dat fiind că acestea priveau în esență o etapă avansată în lanțul de producție a sticlei plane, înainte de transformarea acesteia în sticlă auto.
- 19 Comisia identifică în decizia atacată aproximativ 90 de reuniuni și contacte între primăvara anului 1998 și luna martie a anului 2003. Ultimul contact trilateral, la care ar fi participat printre alții reclamanta, ar fi avut loc la 21 ianuarie 2003, în timp ce ultima reuniune bilaterală s-ar fi desfășurat în cursul celei de a doua jumătăți a lunii martie 2003, între Saint-Gobain și AGC. Participanții ar fi recurs la abrevieri sau la nume de cod pentru a se identifica în cadrul acestor reuniuni și contacte.
- 20 Potrivit deciziei atacate, participarea reclamantei la înțelegere a început la 19 noiembrie 2001. Reclamanta ar fi fost contactată de Saint-Gobain încă din anul 2000 în vederea participării la înțelegerea în litigiu. Participanții inițiali la înțelegere, în speță Saint-Gobain, Pilkington și AGC, ar fi exploatat, în acest scop, dependența reclamantei de producătorii de materii prime, întrucât reclamanta nu deținea capacitatea de producție autonomă de sticlă plană.
- 21 Potrivit deciziei atacate, planul global al înțelegerii a constat într-o alocare a livrărilor de sticlă auto între participanții la înțelegere, atât în ceea ce privea contractele de furnizare existente, cât și în ceea ce privea contractele noi. Acest plan urmărea să asigure stabilitatea cotelor de piață ale acestor participanți. Pentru a atinge acest obiectiv, în cursul reuniunilor și al contactelor menționate la punctele 16-20 de mai sus, participanții ar fi schimbat informații cu privire la prețuri, precum și alte date sensibile și și-ar fi coordonat politicile de stabilire a prețurilor și de aprovizionare a clientelei. În special, ar fi avut loc o concertare cu privire la răspunsurile care trebuie date la solicitările de oferte de preț emise de constructorii de autovehicule, astfel încât să influențeze alegerea de către aceștia din urmă a unui furnizor de sticlă sau chiar a mai multor furnizori în cazul unei aprovizionări multiple. În această privință, participanții ar fi dispus de două mijloace pentru a favoriza atribuirea unui contract de furnizare producătorului agreeat, și anume fie să nu facă nicio ofertă, fie să transmită o ofertă de acoperire, cu alte cuvinte să transmită o ofertă care să implice prețuri mai ridicate decât cele ale producătorului respectiv. Măsuri corective, care luau forma unor compensații acordate unuia sau mai multor participanți, ar fi fost, la nevoie, decise pentru a se garanta că situația globală a ofertei la nivelul SEE rămâne conformă cu alocarea convenită. Atunci când măsurile corective trebuiau să afecteze contractele de furnizare în curs, procedeul utilizat de concurenți pentru a ajusta echilibrul

cotelor de piață ar fi presupus să se prevină constructorii de autovehicule că o problemă tehnică sau lipsa de materii prime perturba livrarea componentelor comandate și să fie sugerat un furnizor de substituție.

- 22 Pentru a menține alocarea agreată a contractelor, participanții la înțelegere ar fi convenit, în mai multe rânduri, reduceri de prețuri care trebuiau acordate constructorilor de autovehicule în funcție de creșterile de productivitate realizate sau chiar eventuale majorări de prețuri aplicate unor modele de autovehicule al căror nivel de producție era inferior previziunilor. De asemenea, aceștia s-ar fi înțeles, dacă era cazul, să limiteze divulgarea de informații cu privire la costurile de producție reale către constructorii de autovehicule pentru a evita cereri prea frecvente de reducere a prețurilor din partea acestora.
- 23 Concertarea privind stabilitatea cotelor de piață ar fi fost posibilă în special prin transparența pieței de furnizare de sticlă auto. Evoluția cotelor de piață ar fi fost calculată pe baza costurilor de producție și a previziunilor de vânzare, luând în considerare contractele de furnizare existente.
- 24 Comisia arată în decizia atacată că solicitanta clemenței a confirmat că, începând cel târziu cu anul 1998, reprezentanții ai Splintex au participat, împreună cu anumiți concurenți, la activități ilicite din punctul de vedere al dreptului concurenței. În plus, lipsa unei contestări din partea Saint-Gobain a materialității faptelor prezentate în comunicarea privind obiecțiunile ar trebui interpretată ca o aprobare din partea acestei întreprinderi a descrierii efectuate de Comisie cu privire la conținutul reuniunilor și al contactelor în litigiu.
- 25 În sfârșit, Pilkington, Saint-Gobain și AGC s-ar fi înțeles, în cadrul unei reuniuni care s-a desfășurat la 6 decembrie 2001, cu privire la o nouă metodă de calcul în scopul alocării și al reatribuirii contractelor de furnizare.
- 26 Pe baza acestei serii de indicii, Comisia reține răspunderea reclamantei, precum și a Saint-Gobain, a Compagnie, a Pilkington și a solicitantei clemenței pentru o încălcare unică și continuă a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE.
- 27 Aranjamentele încheiate între aceste părți constituie, potrivit Comisiei, acorduri sau practici concertate în sensul acestor dispoziții, care au denaturat concurența pe piața furnizării de sticlă auto. Această coluziune ar fi unică și continuă, întrucât participanții la înțelegere și-au exprimat intenția comună de a se comporta într-un anumit mod pe piață și au adoptat un plan comun destinat să le limiteze autonomia comercială individuală prin alocarea livrărilor de sticlă auto pentru autoturisme și vehicule utilitare ușoare, precum și prin denaturarea prețurilor acestor geamuri în scopul asigurării unei stabilități generale pe piață și al menținerii pe această piață a unor prețuri ridicate în mod artificial. Frecvența și caracterul neîntrerupt al acestor reuniuni și contacte, pe o perioadă de cinci ani, ar fi avut drept rezultat faptul că toți marii producători de autovehicule speciale și vehicule utilitare ușoare în SEE au fost acoperiți de înțelegere.
- 28 Pe de altă parte, Comisia a considerat că niciun element nu arăta că acordurile și practicile concertate dintre furnizorii de sticlă auto au condus la creșterea eficacității sau au favorizat progresul tehnic sau economic în sectorul sticlei auto, de natură să justifice aplicarea articolului 81 alineatul (3) CE.
- 29 În ceea ce privește durata încălcării, Comisia a considerat că reclamanta participase la aceasta între 19 noiembrie 2001 și 11 martie 2003. Saint-Gobain și Compagnie ar fi participat la rândul lor la aceasta în perioada cuprinsă între 10 martie 1998 și 11 martie 2003. Participarea Pilkington a fost reținută pentru perioada cuprinsă între 10 martie 1998 și 3 septembrie 2002.
- 30 Referitor la calculul cuantumului amenzilor, Comisia a determinat mai întâi valoarea vânzărilor de sticlă auto realizate de fiecare întreprindere participantă în cadrul SEE în legătură directă sau indirectă cu încălcarea. Comisia a efectuat o distincție, în acest sens, între mai multe perioade. Pentru perioada

care a început în martie 1998 și s-a încheiat la 30 iunie 2000, calificată drept perioadă de „creștere în intensitate”, aceasta a considerat că dispune de probe cu privire la încălcare doar pentru o parte dintre producătorii europeni de autovehicule. Prin urmare, Comisia a reținut, pentru perioada respectivă, doar vânzările de sticlă auto către producătorii pentru care dispunea de probe directe că făcuseră obiectul înțelegerii. Pentru perioada cuprinsă între 1 iulie 2000 și 3 septembrie 2002, Comisia a observat că producătorii care au făcut obiectul înțelegerii reprezentau cel puțin 90 % din vânzările în cadrul SEE. Prin urmare, Comisia a concluzionat că, în ceea ce privește această perioadă, trebuiau luate în calcul toate vânzările de sticlă auto realizate în cadrul SEE de către destinatarii deciziei. În sfârșit, la încheierea perioadei de încălcare, respectiv între 3 septembrie 2002 și luna martie 2003, activitățile clubului ar fi fost încetinite în urma plecării Pilkington. În consecință, Comisia a decis să rețină, pentru această perioadă, doar vânzările către producătorii de autovehicule pentru care dispunea de probe directe ale înțelegerii. O medie anuală ponderată a acestor cifre de afaceri a fost stabilită în continuare pentru fiecare furnizor de sticlă auto avut în vedere, prin împărțirea valorilor vânzărilor amintite mai sus la numărul de luni de participare la încălcare și înmulțirea produsului acestei împărțiri cu 12.

- 31 Comisia a arătat în continuare că încălcarea în cauză, constând într-o împărțire a clientelei, se număra printre cele mai grave restrângeri ale concurenței. Având în vedere natura încălcării, întinderea sa geografică și cota de piață cumulată a întreprinderilor care au participat la aceasta, Comisia a reținut, pentru calculul cuantumului de bază al amenzii, un nivel de 16 % din valoarea vânzărilor fiecărei întreprinderi implicate, înmulțit cu numărul de ani de participare la încălcare. Cuantumul de bază al amenzilor a fost, în plus, majorat cu o „taxă de intrare” stabilită la 16 % din valoarea vânzărilor, în scop de descurajare.
- 32 La 11 februarie 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 863 final, rectificând decizia atacată cu privire la un număr limitat de puncte.

Procedura și concluziile părților

- 33 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 18 februarie 2009, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 34 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a doua, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 35 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 12 noiembrie 2013.
- 36 Reclamanta solicită Tribunalului:
- anularea articolului 1 din decizia atacată, în măsura în care o privește;
  - anularea articolului 2 din decizia atacată, în măsura în care o privește;
  - cu titlu subsidiar, reducerea substanțială a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată;
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 37 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca nefondată;
  - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 38 Reclamanta invocă mai multe motive, primul fiind întemeiat pe eroarea pe care ar fi săvârșit-o Comisia atunci când a considerat că ea a participat la încălcarea unică și continuă care face obiectul deciziei atacate. În speță se impune examinarea acestui motiv.

Argumentele părților

- 39 Potrivit reclamantei, Comisia nu ar fi demonstrat, prin intermediul unei serii de indicii precise și concordante, că reclamanta a intenționat să contribuie, prin propriul comportament, la obiectivele comune urmărite de participanții la înțelegerea în litigiu și că a avut cunoștință despre comportamentele preconizate sau chiar puse în practică de alte întreprinderi în urmărirea aceluiași obiective sau că le putea prevedea în mod rezonabil și că era dispusă să accepte riscul aferent.
- 40 Pe lângă faptul că încălcarea ar fi început cu mai mult de patru ani înainte de primele contacte imputate reclamantei, avute cu AGC/Splintex, Comisia ar fi recunoscut că reclamanta nu a asistat și nici nu a fost reprezentată la vreuna dintre numeroasele reuniuni bilaterale sau trilaterale ale clubului. În plus, Comisia nu ar fi demonstrat că reclamanta avea cunoștință despre faptul că comportamentul său se înscria în planul global conceput în prealabil de ceilalți participanți.
- 41 Reclamanta amintește în această privință că, la începutul anului 2001, Saint-Gobain, Pilkington și AGC au majorat simultan și în mod semnificativ prețurile pe care i le cereau pentru furnizarea sticlei plane, care constituie materia primă din care aceasta produce geamuri pentru autovehicule. Potrivit reclamantei, această simplă împrejurare nu îi permitea însă nici să înțeleagă că aceste întreprinderi încheiaseră acorduri detaliate și organizate privind, pe de o parte, împărțirea contractelor, prețurile care urmau a fi oferite și reducerile ce urmau a fi acordate și, pe de altă parte, elaborarea, precum și aplicarea unor mecanisme de control și de compensare, în plus pentru toți producătorii de autovehicule, și nici să realizeze că cei trei mari producători organizau în mod regulat reuniuni cu privire la aceste acorduri. Documentele găsite la reclamantă ar permite cel mult să se stabilească că aceasta cunoștea faptul că alte întreprinderi, precum Saint-Gobain și AGC, întrețineau anumite contacte contrare dreptului concurenței.
- 42 Astfel, Comisia s-ar fi întemeiat în mod greșit, pentru a stabili participarea reclamantei la înțelegere, printre altele pe referirile la aceasta care figurau în notele luate de salariați ai Saint-Gobain, Pilkington și AGC. Aceste referiri s-ar explica, astfel, prin împrejurarea că acești trei mari producători îi furnizau reclamantei sticlă plană și aveau astfel o bună cunoaștere a capacităților sale de producție, dar și că aceștia dispuneau de informații cu privire la producătorii de autovehicule cărora aceasta le furniza geamuri, precum Volkswagen și Fiat.
- 43 Niciunul dintre elementele prezentate de Comisie, în decizia atacată sau cu ocazia procedurii jurisdicționale, nu ar fi de natură să atenueze aceste critici. Aceasta ar fi situația printre altele a procesului-verbal olograf în care este redată o discuție telefonică între un responsabil de vânzări al reclamantei și un reprezentant al Saint-Gobain în mai 2002. Nici acest document, nici unele contacte telefonice cu AGC nu ar permite astfel să se stabilească faptul că reclamanta a încheiat un acord cu alte întreprinderi producătoare de sticlă auto privind împărțirea contractelor pentru livrarea diferitelor piese de sticlă destinate modelului Volkswagen Passat. În schimb, din dosarul Comisiei ar rezulta că Saint-Gobain, Pilkington și AGC deciseră ca acest contract să facă obiectul unei alocări a livrărilor identice cu cea care existase pentru versiunea precedentă a acestui model de autoturism, incluzând, așadar, furnizarea de geamuri de către reclamantă. Atribuirea în favoarea reclamantei de către Volkswagen a unui contract de furnizare a anumitor piese de sticlă destinate noului Volkswagen Passat s-ar explica numai prin calitatea excelentă a sticlei pe care aceasta o livrase pentru versiunea precedentă, la un preț concurențial. Această decizie nu ar avea, așadar, legătură cu un eventual acord de împărțire a pieței la care să fi luat parte reclamanta. În plus, acest proces-verbal ar indica faptul că

reclamanta nu a participat la niciun acord în ceea ce privește contractul referitor la noul Opel Frontera. În ceea ce privește, în sfârșit, contractul referitor la Lancia Lybra (vehicul fabricat de grupul Fiat), din respectivul proces-verbal ar reieși numai că Saint-Gobain a reacționat negativ la tentativa reclamantei de a obține acest contract. Această intimidare nu ar demonstra însă în niciun fel că reclamanta ar fi fost parte la un eventual acord referitor la acest contract.

- 44 În ceea ce privește contactele pe care le-a avut cu AGC referitor la constructorii Fiat și Iveco în noiembrie și în decembrie 2001, reclamanta, deși admite caracterul nepotrivit al acestora, susține că ele nu au condus la încheierea niciunui acord ilegal. Reclamanta adaugă că, în orice caz, aceste contacte nu aveau nicio legătură cu înțelegerea vizată în decizia atacată. Aceasta subliniază, în plus, că a fost prezentată de AGC, în declarațiile date de aceasta din urmă în cadrul programului de clemență, ca un terț față de înțelegerea dintre cei trei mari producători de sticlă auto.
- 45 În sfârșit, reclamanta concluzionează că Comisia nu se poate prevala, în speță, de jurisprudența care obligă o întreprindere care asistă la reuniuni în cursul cărora sunt încheiate acorduri anticoncurențiale secrete să se distanțeze public de conținutul acestor reuniuni pentru a putea evita răspunderea atrasă de acordurile în cauză. Reclamanta susține astfel că, întrucât nu a participat la niciuna dintre reuniunile clubului, nu ar fi fost la curent cu existența acordurilor sistematice și detaliate referitoare la ansamblul pieței sticlei auto în SEE, încheiate de Saint-Gobain, Pilkington și AGC, ceea ce ar exclude aplicarea jurisprudenței respective.
- 46 Comisia contestă aceste argumente. În opinia acesteia, reclamanta era conștientă de cadrul general în care s-au înscris contactele sale bilaterale cu Saint-Gobain și AGC, precum și de obiectivul de coordonare pe piață urmărit de participanții la înțelegere.
- 47 Comisia subliniază că reclamanta a avut mai multe contacte de natură să stabilească participarea sa la încălcarea unică și continuă. Aceste contacte ar fi avut loc la sfârșitul anului 2001 (cu AGC), în mai 2002 (cu Saint-Gobain) și în cursul primului trimestru al anului 2003 (cu AGC).
- 48 În ceea ce privește anul 2001, Comisia arată că din notele explicative întocmite de fostul director al Departamentului „Producție” al reclamantei reiese că un agent al acesteia din urmă, domnul D., a avut întrevederi cu AGC referitoare la atribuirea unor contracte pentru furnizarea de geamuri întreprinderii Fiat și filialei acesteia, Iveco. Potrivit Comisiei, aceste note dovedesc că reclamanta a acceptat să nu facă concurență întreprinderii AGC pentru atribuirea unor contracte de furnizare către Fiat, însă a cerut, în schimb, ca AGC să își majoreze prețurile în relația cu Iveco.
- 49 În ceea ce privește, în continuare, anul 2002, Comisia prezintă procesul-verbal al unei discuții telefonice din 29 mai 2002 între domnul K. H., responsabilul de vânzări al reclamantei, și angajații Saint-Gobain, din care ar reieși că reclamanta era informată cu privire la înțelegerea între cei trei mari producători.
- 50 În ceea ce privește, în sfârșit, anul 2003, Comisia se întemeiază pe notele explicative ale unui salariat al AGC, din care ar reieși că această întreprindere și reclamanta s-au contactat pentru a discuta despre contractul de livrare a geamurilor laterale destinate noului model Volkswagen Passat.
- 51 Aceste diferite indicii ar fi suficiente pentru a stabili participarea reclamantei la înțelegere, în special într-un context în care se dovedește adesea necesar ca anumite detalii să fie reconstituite cu ajutorul deducțiilor. Faptul că o întreprindere nu a participat la toate elementele constitutive ale unei înțelegeri sau că aceasta nu a avut decât un rol minor în aspectele cu privire la care a participat nu ar fi relevant în cadrul demonstrării participării sale la o încălcare. Aceasta ar fi situația cu atât mai mult cu cât, în speță, reclamanta este un actor care are o importanță minoră pe piața în cauză și cu cât, prin urmare, nu era necesară coordonarea expresă a tuturor alocărilor de contracte cu această întreprindere în cadrul înțelegerii.

- 52 În schimb, potrivit Comisiei, reclamanta nu ar fi putut, în absența înțelegerii, să încheie un acord cu AGC/Splintex, privind furnizarea de sticlă auto către Fiat. În consecință, prin încheierea acestui acord, precum și a celui cu Saint-Gobain referitor la Volkswagen Passat, reclamanta putea cel puțin să presupună în mod rezonabil că aceste acorduri făceau parte dintr-un plan general mai vast, care consta în împărțirea furnizării de sticlă auto și în menținerea stabilității cotelor de piață ale întreprinderilor participante. Împrejurările în care reclamanta a luat decizia de a participa la încălcare ar fi lipsite de relevanță în această privință.
- 53 Prezenta cauză s-ar deosebi, pe de altă parte, de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, Sigma Technologie/Comisia (T-28/99, Rec., p. II-1845), care se caracteriza prin faptul că înțelegerea avea o structură complexă, cu niveluri naționale și un nivel european. Comisia susține de asemenea că, deși este cert că din una dintre declarațiile întreprinderii care a solicitat clemență reiese că aceasta a descris-o pe reclamantă ca fiind un terț față de înțelegere, această declarație a fost făcută cu privire la atribuirea unui contract precis și, prin urmare, nu poate fi considerată proba faptului că reclamanta era cu totul străină de înțelegere.
- 54 În sfârșit, Comisia amintește că, astfel cum a arătat în considerentul (89) al deciziei atacate, încă înainte de data la care a fost reținută participarea reclamantei la înțelegere, cei trei mari producători de sticlă auto preconizaseră ca acesteia să îi fie alocate contracte de furnizare de sticlă auto și, prin urmare, prevăzuseră un rol pentru aceasta în realizarea planului global al înțelegerii. Comisia a ilustrat acest fapt făcând referire, pe de o parte, la o reuniune între angajați ai Saint-Gobain și ai AGC care ar fi avut loc la 27 octombrie 2000 într-un hotel din aeroportul Bruxelles (Belgia), referitoare în special la atribuirea furnizării de geamuri destinate vehiculului Audi A6 și, pe de altă parte, la o reuniune între angajați ai Saint-Gobain, ai Pilkington și ai AGC/Splintex care ar fi avut loc la 9 noiembrie 2000 într-un hotel din aeroportul Charles-de-Gaulle la Paris, referitoare în special la atribuirea contractului de furnizare a geamurilor laterale destinate modelului Fiat Punto. Comisia a mai adăugat, în ședință, că aceste referiri la reclamantă, deși anterioare datei de la care a fost reținută participarea sa la încălcare, confirmă că aceasta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască existența înțelegerii globale dintre cei trei mari producători de sticlă auto.

Aprecierea Tribunalului

Cu privire la temeinicia argumentației reclamantei

– Observații introductive și amintirea principiilor

- 55 Din decizia atacată reiese că înțelegerea a constat într-o alocare concertată a contractelor privind furnizarea de sticlă auto cvasitotalității producătorilor auto din SEE, prin coordonarea politicilor de stabilire a prețurilor și a reducerilor, precum și prin strategii de aprovizionare a clientelei. Obiectivul acestei înțelegeri, care s-a desfășurat între martie 1998 și martie 2003, era, potrivit deciziei menționate, asigurarea unei stabilități generale a cotelor de piață ale diferiților participanți. Se organizau regulat reuniuni între aceștia din urmă nu numai pentru a discuta despre atribuirea contractelor de aprovizionare viitoare, ci și pentru a asigura monitorizarea deciziilor luate în timpul reuniunilor și al contactelor anterioare. Măsuri corective, sub forma unor compensații reciproce, erau decise atunci când alocările convenite anterior nu erau suficiente pentru a garanta stabilitatea cotelor de piață ale participanților. În special pentru că aceștia erau motivați de acest obiectiv economic comun, aceste diferite contacte coluzive au constituit, potrivit Comisiei, o încălcare unică și continuă a articolului 81 alineatul (1) CE.
- 56 Reclamanta, care este un actor de talie mult mai redusă decât Saint-Gobain, Pilkington și AGC pe piața sticlei auto, contestă, cu titlu principal, participarea sa la această încălcare unică și continuă. Deși este cert că aceasta admite că a avut anumite contacte nepotrivite cu concurenți, aceasta susține, în esență,

că nu a participat la niciuna dintre reuniunile clubului constituit între acești producători, în cursul cărora ar fi putut fi informată cu privire la planul global al înțelegerii, precum și cu privire la elementele constitutive ale acesteia.

- 57 În această privință, trebuie amintit că, având în vedere natura încălcărilor în cauză, precum și natura și gradul de severitate al sancțiunilor aferente acestora, principiul prezumției de nevinovăție, astfel cum rezultă acesta în special din articolul 48 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și din articolul 6 alineatul (2) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), se aplică în special procedurilor referitoare la încălcări ale normelor de concurență aplicabile întreprinderilor care pot conduce la aplicarea unor amenzi sau a unor penalități cu titlu cominatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctele 149 și 150, și Hotărârea Curții Montecatini/Comisia, C-235/92 P, Rec., p. I-4539, punctele 175 și 176, Hotărârea Tribunalului din 12 septembrie 2007, Coats Holdings și Coats/Comisia, T-36/05, nepublicată în Repertoriu, punctul 70).
- 58 Rezultă, pe de o parte, că revine Comisiei obligația de a prezenta elemente de probă de natură să demonstreze, corespunzător cerințelor legale, existența faptelor constitutive ale unei încălcări a articolului 81 CE (Hotărârea Curții din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 58, și Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 86) și, pe de altă parte, că orice dubiu al instanței trebuie interpretat în favoarea întreprinderii căreia îi este adresată decizia de constatare a unei astfel de încălcări (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 24 martie 2011, Kaimer și alții/Comisia, T-379/06, nepublicată în Repertoriu, punctul 47 și jurisprudența citată). În acest cadru, revine în special Comisiei sarcina de a stabili toate elementele care permit să se constate existența participării unei întreprinderi la o astfel de încălcare și a răspunderii acesteia pentru diferitele elemente pe care le presupune respectiva participare (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, citată anterior, punctul 86). În consecință, participarea unei întreprinderi la o înțelegere nu poate fi dedusă dintr-o speculație efectuată pe baza unor elemente imprecise (a se vedea în acest sens Hotărârea Kaimer și alții/Comisia, citată anterior, punctele 69-71).
- 59 Pe de altă parte, activitățile pe care le presupun practicile și acordurile anticoncurențiale se desfășoară de obicei în mod clandestin, reuniunile se țin în secret și documentația aferentă acestora este redusă la minimum. Rezultă de aici că, chiar în cazul în care Comisia descoperă elemente ce atestă în mod explicit un contact nelegal între operatori, în mod normal acestea nu vor fi decât fragmentare și dispersate, astfel încât adesea este necesar ca anumite detalii să fie reconstituite prin deducții. În consecință, în majoritatea cazurilor, existența unei practici sau a unui acord anticoncurențial trebuie să fie dedusă dintr-un anumit număr de coincidențe și de indicii care, luate în ansamblu, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada încălcării normelor de concurență (Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctele 55-57, și Hotărârea Curții din 25 ianuarie 2007, Sumitomo Metal Industries și Nippon Steel/Comisia, C-403/04 P și C-405/04 P, Rec., p. I-729, punctul 51). Aceste constatări se aplică de asemenea, prin analogie, probei participării unei întreprinderi la o încălcare a dreptului concurenței.
- 60 În continuare, este necesar să se arate că acordurile și practicile concertate avute în vedere la articolul 81 alineatul (1) CE rezultă în mod necesar din contribuția mai multor întreprinderi care, toate, sunt coautoare ale încălcării, dar a căror participare poate îmbrăca forme diferite, în funcție în special de caracteristicile pieței relevante și de poziția fiecărei întreprinderi pe această piață, de scopurile urmărite și de modalitățile de aplicare alese sau preconizate. În consecință, simpla împrejurare că fiecare întreprindere participă la încălcare în forme care îi sunt proprii nu este suficientă pentru a exclude răspunderea acesteia pentru întreaga încălcare, inclusiv pentru comportamentele care sunt adoptate în mod efectiv de alte întreprinderi participante, dar care au

aceiași obiect sau aceiași efect anticoncurențial (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 58 de mai sus, punctele 79 și 80, și Hotărârea Tribunalului din 6 martie 2012, UPM-Kymmene/Comisia, T-53/06, punctul 53).

- 61 Astfel, o întreprindere care a participat la o încălcare unică și complexă prin comportamente proprii, care intră în sfera de aplicare a noțiunilor de acord sau de practică concertată având un obiect anticoncurențial în sensul articolului 81 alineatul (1) CE și care au drept scop să contribuie la realizarea încălcării în ansamblul său, poate fi de asemenea răspunzătoare, pentru toată perioada participării sale la încălcarea menționată, pentru comportamentele altor întreprinderi în cadrul aceleiași încălcări (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 58 de mai sus, punctul 83, și Hotărârea UPM-Kymmene/Comisia, punctul 60 de mai sus, punctul 52).
- 62 Cu toate acestea, existența unei încălcări unice și continue nu înseamnă în mod necesar că răspunderea unei întreprinderi care participă la una sau la alta dintre manifestările sale poate fi angajată pentru ansamblul acestei încălcări. Mai este necesară și demonstrarea de către Comisie a faptului că această întreprindere cunoștea activitățile anticoncurențiale la scară europeană ale celorlalte întreprinderi sau că putea să le prevadă în mod rezonabil. Nu este suficientă simpla identitate de obiect între un acord la care a participat o întreprindere și o înțelegere globală pentru a imputa acestei întreprinderi participarea la înțelegerea globală. Astfel, trebuie amintit că articolul 81 alineatul (1) CE nu se aplică decât dacă există o concordanță de voințe între părțile în cauză (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 19 mai 2010, IMI și alții/Comisia, T-18/05, Rec., p. II-1769, punctul 88 și jurisprudența citată).
- 63 Prin urmare, numai dacă întreprinderea, în cazul în care participă la un acord, cunoștea sau ar fi trebuit să cunoască faptul că, procedând astfel, se alătura unei înțelegeri globale, participarea sa la acordul respectiv poate constitui expresia aderării sale la această înțelegere (Hotărârea Tribunalului Sigma Technologie/Comisia, punctul 53 de mai sus, punctul 45, Hotărârea Tribunalului din 16 noiembrie 2011, Low & Bonar și Bonar Technical Fabrics/Comisia, T-59/06, nepublicată în Repertoriu, punctul 61, și Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2011, Quinn Barlo și alții/Comisia, T-208/06, Rec., p. II-7953, punctul 144). Cu alte cuvinte, trebuie să se stabilească faptul că întreprinderea în cauză intenționa să contribuie prin propriul comportament la obiectivele comune urmărite de toți participanții și că cunoștea comportamentele ilicite urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți pentru atingerea aceluiași obiective sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și că era pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 58 de mai sus, punctele 83, 87 și 203, Hotărârea Curții din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, punctul 42, și Hotărârea Curții din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, punctul 50).
- 64 Întreprinderea în cauză trebuie astfel să cunoască întinderea generală și caracteristicile esențiale ale înțelegerii globale (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, T-259/02-T-264/02 și T-271/02, Rec., p. II-5169, punctele 191 și 193, și Hotărârea Tribunalului din 24 martie 2011, Aalberts Industries și alții/Comisia, T-385/06, Rec., p. II-1223, punctele 111-119).
- 65 Dacă aceasta este situația, nu se poate ține seama de împrejurarea că o întreprindere nu a participat la toate elementele constitutive ale unei înțelegeri sau că aceasta a jucat un rol minor în aspectele în care a fost implicată decât atunci când se evaluează gravitatea încălcării și, dacă este cazul, când se stabilește cuantumul amenzii (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 58 de mai sus, punctul 90, Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Buchmann/Comisia, T-295/94, Rec., p. II-813, punctul 121).
- 66 În speță, nu se contestă faptul că reclamanta nu a participat la ansamblul elementelor constitutive ale încălcării. În plus, Comisia a admis că reclamanta nu participase la niciuna dintre reuniunile propriu-zise ale reprezentanților clubului, nici în perioada anterioară celei pentru care Comisia a reținut participarea reclamantei la înțelegerea în litigiu, nici în această perioadă.

67 Rezultă, în conformitate cu principiile expuse la punctele 60-64 de mai sus, că, pentru a stabili participarea reclamantei la încălcarea unică și continuă vizată de decizia atacată, Comisia trebuie să demonstreze nu numai natura anticoncurențială a contactelor dintre reclamantă, pe de o parte, și AGC/Splintex și Saint-Gobain, pe de altă parte, între noiembrie 2001 și martie 2003, ci și că reclamanta cunoștea sau se presupune în mod rezonabil că cunoștea, pe de o parte, faptul că respectivele contacte urmăreau să contribuie la realizarea planului global al înțelegerii și, pe de altă parte, întinderea generală și caracteristicile esențiale ale acesteia, astfel cum au fost amintite la punctul 55 de mai sus.

– Cu privire la natura anticoncurențială a contactelor reclamantei cu unii dintre concurenții săi

68 Potrivit deciziei atacate, din mai multe documente și indicii reiese că reclamanta a participat, prin comportamentul său, la realizarea obiectivului global al înțelegerii. Comisia susține în special că reclamanta a avut contacte de natură să probeze participarea sa la încălcarea unică și continuă, la sfârșitul anului 2001 (cu AGC/Splintex), în mai 2002 (cu Saint-Gobain) și în cursul primului trimestru al anului 2003 (cu AGC/Splintex).

69 În ceea ce privește anul 2001, din notele explicative întocmite de fostul director al Departamentului „Producție” al reclamantei ar reieși că un agent al acesteia din urmă, domnul D., a avut întrevederi cu un salariat al AGC/Splintex referitoare la atribuirea unor contracte referitoare la furnizarea de sticlă auto întreprinderii Fiat și filialei acesteia, Iveco. Potrivit Comisiei, aceste note demonstrează că reclamanta a acceptat să nu facă concurență întreprinderii AGC/Splintex pentru atribuirea unor contracte de furnizare către Fiat. Reclamanta ar fi cerut drept contrapartidă ca AGC/Splintex să își majoreze prețurile în relația cu producătorul de vehicule utilitare Iveco. În ceea ce privește, în continuare, anul 2002, Comisia prezintă procesul-verbal al unui apel telefonic din 22 mai 2002 al unor salariați ai Saint-Gobain către domnul K. H., care era la acea dată directorul de vânzări al reclamantei, din care ar reieși că aceasta din urmă era informată cu privire la înțelegerea dintre cei trei mari producători. În ceea ce privește, în sfârșit, anul 2003, Comisia se întemeiază pe notele luate de un salariat al AGC, domnul G., care ar tinde să indice că aceasta din urmă și reclamanta s-au contactat pentru a discuta despre contractul de furnizare a geamurilor laterale destinate noului model Volkswagen Passat. Participarea reclamantei la înțelegerea globală ar fi atestată și de declarațiile verbale ale solicitantei clemenței.

70 În această privință, trebuie să se constate mai întâi că, deși este cert că documentul la care se face referire la nota de subsol nr. 249 din decizia atacată, care poartă numărul de referință PDR12, anexat la memoriul în apărare, conține o referire la reclamantă și la mai mulți dintre concurenții săi în ceea ce privește furnizarea de geamuri de uși pentru modelul Volkswagen Polo, documentul menționat este totuși datat 29 iulie 1999. Acest document este, prin urmare, anterior cu peste doi ani datei începând de la care Comisia a reținut participarea reclamantei la înțelegerea în litigiu, și anume 19 noiembrie 2001. În consecință, chiar dacă se presupune că acest document reflectă un contact anticoncurențial la care ar fi luat parte reclamanta, dar pe care Comisia ar fi ales să nu i-l impute, el nu ar fi de natură să demonstreze participarea reclamantei la încălcarea unică și continuă vizată în decizia atacată, între 19 noiembrie 2001 și 11 martie 2003.

71 În continuare, deși mai multe pasaje ale declarațiilor solicitantei clemenței din 25 februarie și din 14 martie 2005 evocă anumite contacte între Saint-Gobain și reclamantă în cursul anului 2000, Comisia nu a considerat, în decizia atacată, că acestea permiteau să se stabilească participarea reclamantei la planul global al înțelegerii dintre membrii clubului. Astfel, din decizia atacată reiese că, deși situația reclamantei a fost abordată de membrii clubului anterior lunii noiembrie 2001, aceștia încercând să o integreze în discuții profitând de împrejurarea că reclamanta, spre deosebire de ei, nu dispunea de capacități proprii de producție a sticlei plane, Comisia nu a reținut participarea reclamantei la încălcarea unică și continuă decât începând de la 19 noiembrie 2001, dată la care au avut loc anumite contacte între reclamantă și AGC/Splintex.

- 72 Pe de altă parte, din notele luate între 19 noiembrie 2001 și 12 decembrie 2001 de domnul H., care era la acea dată directorul Departamentului „Producție” al reclamantei, reiese că aceasta din urmă, prin intermediul agentului său pentru Italia, domnul D., a avut anumite contacte coluzive cu AGC/Splintex. Astfel, fără ca din aceste note să se poată deduce existența unui acord ilicit în sensul articolului 81 alineatul (1) CE, acestea sugerează cel puțin că domnul D. și domnul M., care era la acea dată director în cadrul Splintex, au avut discuții de natură anticoncurențială în acea perioadă, cu privire la contractele cu Iveco și cu Fiat. În răspunsul său la comunicarea privind obiecțiunile, reclamanta a recunoscut de altfel caracterul inadecvat al demersurilor efectuate de agentul său în acest cadru.
- 73 Comisia prezintă în plus procesul-verbal al unui apel telefonic efectuat la 22 mai 2002 de domnii D. W. și V. G., care erau la acea dată responsabili cu contractele de dimensiuni mari în cadrul Saint-Gobain, către domnul K. H., care era la acea dată directorul de vânzări al reclamantei. Acest proces-verbal de o pagină a fost ridicat din birourile reclamantei.
- 74 Din acest proces-verbal reiese că domnii D. W. și V. G. i-au indicat domnului K. H. că Fiat informase Saint-Gobain că primise o „ofertă extrem de bună” de la un „furnizor de talie mult mai mică” în ceea ce privește geamuri destinate modelului Lancia Lybra și că Fiat informase întreprinderea Saint-Gobain că aceasta din urmă nu ar putea păstra acest contract decât dacă făcea noi oferte și propunea noi prețuri. În continuare, potrivit termenilor acestui proces-verbal, responsabilii cu contractele de dimensiuni mari ai Saint-Gobain au făcut referire la existența unui „acord clar privind geamurile” cu reclamanta, potrivit căruia niciuna dintre părțile la acest acord nu ar oferi „prețuri absurde și în niciun caz pentru proiectele obținute de celălalt”. Responsabilii cu contractele de dimensiuni mari ai Saint-Gobain ar fi adăugat că ei considerau că, prin comportamentul său, reclamanta „comisese o eroare [...] fără concertare”. Saint-Gobain ar fi insistat, în această privință, asupra cooperării existente între cei trei mari producători de sticlă auto cu privire la modelele Opel Frontera, Audi A3, Audi A6 și Volkswagen Passat. Din acest proces-verbal reiese de asemenea că Saint-Gobain a solicitat ținerea unei reuniuni la Aachen (Germania) pentru a discuta „despre Lybra, precum și despre proiectele următoare”, domnul K. H. interpretând această ultimă formulă ca vizând modelul Volkswagen Passat. Procesul-verbal se încheie, în cele din urmă, cu următoarea remarcă: „Vă rugăm să nu păstrați acest document, nu trebuie să rămână nicio urmă a conversației.”
- 75 Potrivit reclamantei, acest proces-verbal permite numai să se stabilească nemulțumirea exprimată de Saint-Gobain față de prețurile competitive pe care ea le practica în cadrul furnizării de geamuri către Fiat, în special în ceea ce le privește pe cele destinate modelului Lancia Lybra.
- 76 Totuși, această interpretare nu poate fi urmată. Astfel, din modul de redactare a acestui proces-verbal se poate deduce că manifestarea nemulțumirii responsabililor cu contractele de dimensiuni mari ai Saint-Gobain față de reclamantă își avea originea în încălcarea de către aceasta din urmă a unui acord încheiat cu Saint-Gobain referitor la furnizarea de sticlă auto destinat modelului Lancia Lybra. Or, în scopul aplicării articolului 81 alineatul (1) CE, luarea în considerare a efectelor concrete ale unui acord este redundantă, din moment ce rezultă că acesta are drept obiect restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței comune (Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Ensidesa/Comisia, C-198/99 P, Rec., p. I-11111, punctul 60, și Hotărârea Curții din 21 septembrie 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektronisch Gebied/Comisia, C-105/04 P, Rec., p. I-8725, punctul 136). Astfel, faptul că o întreprindere care a participat la un acord de împărțire a pieței nu respectă ulterior prețul și cotele convenite nu este de natură să o disculpe (Hotărârea Curții din 11 iulie 1989, Belasco și alții/Comisia, 246/86, Rec., p. 2117, Hotărârea Tribunalului din 6 aprilie 1995, Trefileurope/Comisia, T-141/89, Rec., p. II-791, punctul 60, a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Trefilunion/Comisia, T-148/89, Rec., p. II-1063, punctul 79).
- 77 Comisia mai face referire și la notele întocmite de domnul G., care era la acea dată director comercial în cadrul AGC/Splintex, în cursul lunilor ianuarie și martie 2003, pentru a ilustra contactele care au avut loc între reclamantă și reprezentanții ai AGC/Splintex și ai Saint-Gobain cu privire la noul model

Volkswagen Passat. Aceste note conțin printre altele un ansamblu de date privind diferitele geamuri ale noului model Volkswagen Passat, în special prețurile. Acestea evocă în mai multe rânduri o „compensație” între producătorii de sticlă auto și par să indice că reclamanta ar produce 10 000 de bucăți de sticlă laminată pe an.

- 78 Astfel cum admite ea însăși, reclamanta a contactat telefonic întreprinderea AGC/Splintex în mai multe rânduri, la începutul anului 2003, pentru a discuta despre furnizarea geamurilor noului Volkswagen Passat. Reclamanta susține însă că nu obținuse în niciun fel asigurarea că ar putea conta pe acest contract și că comanda de geamuri pe care a primit-o în cele din urmă din partea Volkswagen se putea explica prin caracterul concurențial al ofertei sale și prin „excelenta calitate a produsului pe care îl furnizase pentru modelul Passat precedent la un preț extrem de concurențial”. Reclamanta susține de asemenea că cei trei mari producători de sticlă auto decisese, încă din 2001, să împartă furnizările destinate noului model Volkswagen Passat între Saint-Gobain, Pilkington și ea însăși în același fel ca pentru modelul precedent, și aceasta independent de voința sa.
- 79 Aceste explicații nu pot fi însă urmate. Este cert că notele domnului G. prezentate de Comisie nu emană de la reclamanta însăși. Trebuie însă subliniat că aceasta a recunoscut, în răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile, caracterul inadecvat al contactelor pe care le avusese cu AGC la începutul anului 2003. În plus, mai multe fragmente din declarațiile solicitantei clementei confirmă faptul că, cu ocazia contactelor telefonice avute cu AGC/Splintex în anul 2003, reclamanta a solicitat să îi fie atribuit un contract de furnizare a geamurilor laterale destinate noului model Volkswagen Passat, în vederea păstrării contractului pe care îl obținuse pentru modelul precedent al aceluiași autoturism. Potrivit aceluiași declarații, Saint-Gobain și AGC/Splintex și-au dat acordul ca reclamanta să continue să livreze geamurile laterale ale noului Volkswagen Passat. În fond, din procesul-verbal al conversației telefonice din 22 mai 2002 dintre domnul K. H., pe de o parte, și domniile D. W. și V. G., pe de altă parte, menționat la punctele 73-76 de mai sus, rezultă că reclamanta cunoștea, încă de la acea dată, intenția Saint-Gobain de a discuta despre alocarea furnizărilor de geamuri destinate noului Volkswagen Passat.
- 80 Astfel, trebuie să se considere dovedit faptul că, la începutul anului 2003, reclamanta a avut contacte coluzive cu AGC/Splintex cu privire la furnizarea geamurilor laterale destinate noului model Volkswagen Passat. Împrejurarea că cei trei mari producători de sticlă auto ar fi decis, încă din 2001, fără a o consulta pe reclamantă, că furnizarea geamurilor destinate acestui nou model va fi împărțită în același fel ca pentru modelul precedent între Saint-Gobain, Pilkington și reclamantă este lipsit de relevanță în această privință. Astfel, chiar dacă s-ar presupune că această împrejurare este stabilă, din dosar reiese că lansarea noului model Volkswagen Passat a condus la discuții coluzive specifice care au implicat-o, de această dată, pe reclamantă.
- 81 Din raționamentul expus mai sus rezultă, așadar, că Comisia nu a comis o eroare atunci când a constatat că reclamanta avusese anumite contacte bilaterale de natură anticoncurențială cu AGC/Splintex, pe de o parte, și cu Saint-Gobain, pe de altă parte, între luna noiembrie 2001 și luna martie 2003.

– Cu privire la participarea reclamantei la înțelegerea globală pe piața sticlei auto dintre membrii clubului

- 82 Conform principiilor amintite la punctele 60-64 de mai sus, constatarea existenței anumitor contacte bilaterale de natură anticoncurențială între reclamantă și AGC/Splintex, pe de o parte, și Saint-Gobain, pe de altă parte, între luna noiembrie 2001 și luna martie 2003, nu este însă suficientă pentru a constata participarea acesteia la încălcarea unică și continuă care face obiectul deciziei atacate. Din moment ce nu se contestă faptul că reclamanta nu a participat la vreuna dintre reuniunile propriu-zise ale clubului, trebuie astfel să se verifice, pe de o parte, dacă aceasta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască faptul că coluziunea la care a participat se înscria în planul

global al acestei încălcări unice și continue, astfel cum s-a amintit la punctul 55 de mai sus, și, pe de altă parte, că aceasta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască întinderea generală și caracteristicile esențiale ale înțelegerii globale.

- 83 Tribunalul trebuie astfel să verifice dacă Comisia nu a săvârșit nicio eroare prin aceea că a constatat că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască faptul că contactele coluzive menționate la punctele 68-81 de mai sus făceau parte dintr-o înțelegere cu privire la ansamblul pieței furnizării de sticlă auto din SEE, prin coordonarea politicilor de stabilire a prețurilor și a reducerilor, precum și prin strategii de aprovizionare a clientelei în vederea menținerii unei stabilități generale a cotelor participanților pe piața menționată, însoțită de o monitorizare regulată a cotelor de piață, precum și de un mecanism corector (a se vedea prin analogie Hotărârea Buchmann/Comisia, punctul 65 de mai sus, punctele 118-122).
- 84 În această privință, trebuie arătat în primul rând că, în scrisoarea de denunțare a înțelegerii în litigiu adresată Comisiei de un avocat german care acționa pe seama unui client anonim (a se vedea punctul 4 de mai sus), reclamanta nu a fost prezentată ca o întreprindere care a participat la înțelegere.
- 85 În al doilea rând, trebuie subliniat că, în considerentele (113) și (114) ale deciziei atacate, Comisia se referă la două reuniuni importante ale clubului care au avut loc la 6 decembrie 2001 și la 10 iulie 2002, în cadrul cărora aceste întreprinderi au efectuat o analiză globală a funcționării înțelegerii în litigiu și a adaptărilor necesare pentru a continua în mod eficace coluziunea lor cu privire la cotele de piață. Cu ocazia acestor reuniuni au fost elaborate tabele în care erau indicate anumite previziuni sau obiective privind cota de piață a fiecăreia dintre aceste trei întreprinderi.
- 86 Or, pe de o parte, este cert că reclamanta nu a participat la niciuna dintre aceste întâlniri, deși acestea au avut loc în perioada pentru care Comisia a reținut participarea sa la încălcare. Pe de altă parte, reclamanta nu este menționată în tabelele cu previziunile de cote de piață pregătite de cei trei mari producători de sticlă auto cu ocazia reuniunilor menționate.
- 87 În al treilea rând, notele olografe examinate la punctele 72-80 de mai sus nu permit să se constate că reclamanta ar fi trebuit în mod necesar să înțeleagă că, având anumite schimburi bilaterale de natură anticoncurențială cu AGC/Splintex și cu Saint-Gobain la sfârșitul anului 2001, în anul 2002 și la începutul anului 2003, s-ar fi integrat într-o înțelegere globală destinată să asigure o stabilitate a cotelor de piață ale participanților la înțelegerea menționată în ansamblul SEE.
- 88 Desigur, mai multe pasaje din notele luate de un salariat al reclamantei în noiembrie și în decembrie 2001 oferă indicii care tind să demonstreze că reclamanta avea cunoștință despre concertările existente între cei trei mari producători de sticlă auto, care depășeau piața italiană. Astfel, în nota din 19 noiembrie 2001 se poate citi că „domnul [M.] este de acord cu o concertare Splintex-Soliver, ca și cele existente cu Saint-Gobain și Pilkington [...]” și, în nota din 30 noiembrie 2001, că „domnul [M. dorește] cu siguranță să abordeze, pentru o astfel de reuniune, geamurile auto din toate țările, iar nu numai din Italia”. Din nota din 30 noiembrie 2001 reiese de asemenea că reclamanta era conștientă de faptul că domnul M. va încerca probabil să extindă discuția la Europa, chiar dacă din aceeași notă reiese că reclamanta a dat instrucțiuni domnului D. să „nu discute decât despre piața italiană” în cadrul întâlnirii programate cu acesta la 4 decembrie 2001. În plus, din nota din 12 decembrie 2001 reiese că, deși această întâlnire a avut într-adevăr loc, domnul D. a fost însă „foarte vag” cu privire la aceasta și că, cu acea ocazie, nu a „mai fost vorba despre o întâlnire [între domnul S. B., la acea dată director al reclamantei, și domnul M., director în cadrul Splintex]”. În aceeași notă, domnul H. mai menționează „impresia sa [că domnul] D. a abordat cu domnul [M.] alte probleme, care nu aveau legătură cu [reclamanta]”.

- 89 Este de asemenea cert că procesul-verbal al conversației telefonice din 29 mai 2002 face referire la o „cooperare” între cei trei mari producători de sticlă auto cu privire la patru modele de vehicule, fabricate de două grupuri din sectorul construcțiilor de autovehicule, și anume General Motors pentru modelul Opel Frontera și Volkswagen pentru modelele Audi A3 și A6, precum și pentru Volkswagen Passat. Având în vedere natura acestor contacte, precum și contextul în care au intervenit, reclamanta putea în mod rezonabil să presupună că aceste concertări sau cooperări aveau un caracter anticoncurențial. Reclamanta a admis de altfel, în răspunsul său la comunicarea privind obiecțiunile, că importanțele creșteri ale prețului sticlei plane cu care s-a confruntat, în special la începutul anului 2001, îi sugeraseră existența unor contacte coluzive între acești trei mari producători de sticlă auto.
- 90 Aceste elemente nu sunt însă suficiente pentru a demonstra că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască obiectivul general de stabilizare a pieței sticlei auto urmărit de membrii clubului printr-un ansamblu de practici coluzive care vizau cvasitotalitatea producătorilor de autovehicule. Astfel, referirile la „concertări” sau la o „cooperare” nu oferă nicio indicație cu privire la natura și întinderea înțelegerii dintre cei trei mari producători de sticlă auto. Totodată, din referirea la o cooperare referitoare în privința a patru modele de autoturisme, fabricate de numai două grupuri din sectorul auto, nu reiese că reclamanta ar fi trebuit în mod necesar să înțeleagă întinderea globală a înțelegerii, în sensul că aceasta viza o stabilizare a ansamblului pieței, această referire putând să fie înțeleasă ca o reflectare a unor practici anticoncurențiale punctuale, referitoare la alocarea anumitor contracte de furnizare, fără a implica însă un obiectiv global de menținere a cotelor de piață ale participanților.
- 91 Pentru aceste motive, nici înscrisurile prezentate de Comisie nu permit să se stabilească faptul că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască modalitățile esențiale de funcționare a înțelegerii în litigiu, și anume, în primul rând, coordonarea politicilor de prețuri și de reduceri, precum și a strategiilor de aprovizionare a producătorilor de autovehicule, în al doilea rând, faptul că reuniuni bilaterale și trilaterale erau organizate regulat între membrii clubului pentru a examina monitorizarea cotelor de piață, precum și realizarea concretă a coluziunilor, decise cu ocazia reuniunilor precedente, referitoare la alocarea contractelor de furnizare, în al treilea rând, faptul că măsuri corective, sub forma unor compensații asupra anumitor contracte de furnizare, erau decise atunci când atribuirea unui contract de furnizare nu se derulase cum se prevăzuse, pentru a garanta că situația globală a ofertei la nivelul SEE este conformă alocării convenite.
- 92 În ceea ce privește notele luate în anul 2003 de un salariat al AGC/Splintex, ele nu afectează aceste concluzii, din moment ce, pe de o parte, constituie note interne ale AGC/Splintex și, pe de altă parte și în orice caz, nu conțin elemente de natură să stabilească faptul că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască întinderea generală și elementele esențiale ale înțelegerii în litigiu astfel cum au fost descrise mai sus.
- 93 În al patrulea rând, solicitanta clemenței a comentat, într-o declarație dată Comisiei la 19 decembrie 2005, anumite note luate de domnul B., fost director de vânzări în cadrul AGC/Splintex. În această declarație, solicitanta clemenței a prezentat-o pe reclamantă ca fiind un terț în raport cu înțelegerea dintre membrii clubului. Or, contrar celor susținute de Comisie, această descriere nu a fost făcută cu privire la atribuirea unui contract determinat, ci cu privire la împărțirea cotelor de piață ale membrilor menționați în ceea ce privește producătorul Fiat, astfel cum se reflectă aceasta în notele luate de domnul B. cu ocazia unei reuniuni a clubului care a avut loc la 30 aprilie 2002. Astfel, nu numai că această descriere viza o perioadă pentru care participarea reclamantei la înțelegere a fost reținută de Comisie, ci, mai mult, privea unul dintre producătorii în privința cărora Comisia a identificat existența unor contacte coluzive între reclamantă și AGC/Splintex, pe baza notelor olografe luate de un salariat al reclamantei în cursul lunilor noiembrie și decembrie 2001, așadar cu mai multe luni anterior reuniunii din 30 aprilie 2002.

- 94 Solicitantă clemenței a indicat în plus în același pasaj din declarațiile sale că, atunci când un contract era obținut de un concurent al unuia dintre membrii clubului, solicitanta clemenței citând-o în această privință pe reclamantă, o astfel de atribuire a unui contract de furnizare nu conducea la acordarea unei compensații. Acest înscris de la dosar tinde astfel să indice că, într-o perioadă pentru care Comisia a reținut totuși participarea reclamantei la încălcarea unică și continuă ce face obiectul deciziei atacate, atribuirea de către un producător de autovehicule a unui contract de furnizare reclamantei nu conducea la punerea în aplicare a mecanismului de compensare între membrii clubului. Or, astfel cum s-a amintit printre altele la punctele 21 și 55 de mai sus, mecanismul menționat era esențial în funcționarea înțelegerii în litigiu, din moment ce contribuia la atingerea obiectivului de stabilizare globală a cotelor de piață ale întreprinderilor participante, în pofida situațiilor în care împărțirea contractelor de furnizare decisă anterior în cadrul clubului nu se materializa.
- 95 În al cincilea rând, nu poate fi reținut nici argumentul Comisiei potrivit căruia referirile la reclamantă cuprinse în notele luate cu ocazia reuniunilor care au avut loc la 27 octombrie și la 9 noiembrie 2000 ar tinde să confirme nu numai că cei trei mari producători de sticlă auto prevăzuseră un rol pentru reclamantă în realizarea planului global al înțelegerii, dar și că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască acest plan.
- 96 Este necesar să se arate, cu privire la acest aspect, că cele două reuniuni la care face referire Comisia sunt anterioare cu peste un an datei de la care aceasta a reținut participarea reclamantei la înțelegerea în litigiu. În plus, reclamanta a contestat că ar fi participat la aceste discuții sau că ar fi fost informată de unul dintre participanții la acestea despre conținutul lor. În ceea ce privește reuniunea din 9 noiembrie 2000, Comisia a recunoscut, de altfel, în considerentul (294) al deciziei atacate, că nu exista nicio dovadă că notele referitoare la această reuniune, în care se face referire la reclamantă, ar fi fost redactate de aceasta din urmă și ar fi fost comunicate de unul dintre participanți în numele său.
- 97 Tribunalul consideră, prin urmare, că aceste referiri la reclamantă, cuprinse în note luate cu mult înainte de începerea participării sale prezumate la încălcare și în cursul unor reuniuni la care nu s-ar fi demonstrat că aceasta a participat, nu permit să se stabilească că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască întinderea generală și caracteristicile esențiale ale înțelegerii în litigiu, astfel cum au fost sintetizate la punctul 55 de mai sus.
- 98 În ceea ce privește, în al șaselea rând, referirile făcute de Comisie, în ședință, la diferite extrase din declarațiile solicitantei clemenței, trebuie să se constate că acestea nu sunt de natură să repună în discuție această concluzie. Astfel, pe de o parte, decizia atacată nu conține nicio motivare specifică prin care să se urmărească să se arate în ce fel extrasele menționate ar fi de natură, singure sau coroborate cu notele olografe examinate la punctele 72-80 și 87-92 de mai sus, să stabilească faptul că reclamanta cunoștea sau trebuia în mod necesar să cunoască întinderea generală și caracteristicile esențiale ale înțelegerii globale, precum și faptul că contactele pe care le-a avut cu concurenți între sfârșitul anului 2001 și luna martie 2003 se înscriau în realizarea acesteia. Pe de altă parte și în orice caz, aceste extrase nu permit să se ajungă la o asemenea concluzie.
- 99 În sfârșit, în al șaptelea rând, diferența care există între contextul prezentei cauze și cel al cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea Sigma Tehnologie/Comisia, punctul 53 de mai sus, astfel cum a fost subliniată de Comisie, nu este determinantă în speță.
- 100 Desigur, spre deosebire de prezenta cauză, cauza Sigma Tehnologie/Comisia, care privea practici coluzive în sectorul țevilor termoizolate, se caracteriza, astfel cum arată Comisia, printr-o structură de înțelegere pe două niveluri, în speță național și european. În acest context, Tribunalul a constatat că Comisia nu demonstrase că Sigma Tehnologie cunoștea, la momentul participării sale la acordul privind piața italiană, activitățile anticoncurențiale la scară europeană ale celorlalte întreprinderi sau că putea în mod rezonabil să le prevadă (Hotărârea Sigma Tehnologie/Comisia, punctul 53 de mai sus, punctul 44).

- 101 Nu există însă vreun motiv care să justifice ca aplicarea principiului consacrat în Hotărârea Sigma Technologie/Comisia, punctul 53 de mai sus, potrivit căruia simpla identitate de obiect între un acord la care a participat o întreprindere și o înțelegere globală nu este suficientă pentru a imputa acestei întreprinderi participarea la înțelegerea globală, să fie limitată la ipotezele de înțelegeri în care se încheie acorduri la diferite niveluri geografice (a se vedea în acest sens Hotărârea Buchmann/Comisia, punctul 65 de mai sus, punctele 118-122, a se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea Quinn Barlo și alții/Comisia, punctul 63 de mai sus, punctele 142-151). Singurul criteriu determinat pentru a stabili participarea unei întreprinderi la o înțelegere globală constă astfel în a examina dacă, atunci când a participat la un acord sau altul sau la practici concertate, această întreprindere a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască faptul că, prin aceasta, se integra în respectiva înțelegere globală, exprimându-și în acest fel adeziunea la această înțelegere.
- 102 Or, din raționamentul expus la punctele 84-98 de mai sus rezultă că, în speță, Comisia nu a adus această dovadă. Nu are importanță, în această privință, faptul că înțelegerea în litigiu nu a fost organizată decât la nivelul SEE.
- 103 Mai trebuie adăugat, cu privire la acest aspect, că Comisia nu susține cu argumente afirmația sa potrivit căreia, spre deosebire de înțelegerea de pe piața italiană din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Sigma Technologie/Comisia, punctul 53 de mai sus, este puțin probabil ca discuțiile bilaterale de natură anticoncurențială ale reclamantei cu doi dintre concurenții săi să fi putut să aibă sens dacă acestea nu ar fi făcut parte dintr-un plan global mai larg. Dimpotrivă, astfel cum s-a arătat la punctul 90 de mai sus, era posibil ca practici coluzive să fie decise punctual în vederea atribuirii anumitor contracte de furnizare, fără a implica însă un obiectiv general de stabilizare a cotelor de piață ale participanților la aceste practici pe piața sticlei auto în SEE.
- 104 Elementele prezentate de Comisie nu constituie, prin urmare, o serie de indicii suficientă pentru a concluziona că reclamanta a participat la încălcarea unică și continuă în care sunt implicați cei trei mari producători de sticlă auto, care face obiectul deciziei atacate.
- 105 În acest context, se impune de asemenea să fie respins argumentul Comisiei potrivit căruia reclamanta nu s-a distanțat public de conținutul reuniunilor membrilor clubului pentru a putea evita pretinsa răspundere legată de participarea sa la încălcarea unică și continuă comisă de aceștia din urmă. Astfel, o asemenea constatare nu ar fi fost pertinentă decât dacă Comisia și-ar fi îndeplinit sarcina probei care îi revine, ceea ce nu este cazul în speță (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 6 ianuarie 2004, BAI și Comisia/Bayer, C-2/01 P și C-3/01 P, Rec., p. I-23, punctele 62 și 63).
- 106 Rezultă că primul motiv trebuie să fie admis.

Cu privire la consecințele, asupra anulării, ale nelegalității identificate în cadrul primului motiv

- 107 Ținând seama de elementele expuse la punctele 68-81 de mai sus, potrivit cărora reclamanta a participat într-adevăr la anumite discuții bilaterale de natură anticoncurențială cu AGC/Splintex și cu Saint-Gobain între luna noiembrie 2001 și luna martie 2003, se mai impune să fie analizate consecințele, asupra anulării, ale nelegalității identificate în cadrul analizei primului motiv.
- 108 Articolul 264 primul paragraf TFUE trebuie interpretat în sensul că actul care face obiectul unei acțiuni în anulare nu trebuie declarat nul și neavenit decât în măsura în care acțiunea este întemeiată (Hotărârea Comisia/Verhuizingen Coppens, punctul 63 de mai sus, punctul 36). Prin urmare, simplul fapt că Tribunalul consideră că un motiv invocat de reclamant în susținerea propriei acțiuni în anulare este întemeiat nu îi permite să anuleze în mod automat în tot un act atacat. Astfel, o anulare în tot nu poate fi reținută în cazul în care ar fi absolut evident că motivul respectiv, care se referă

numai la un aspect specific al actului contestat, poate să conducă numai la o anulare în parte (a se vedea Hotărârea Comisia/Verhuizingen Coppens, punctul 63 de mai sus, punctul 37 și jurisprudența citată).

- 109 În consecință, dacă o întreprindere a participat în mod direct la una sau mai multe dintre comportamentele anticoncurențiale care compun o încălcare unică și continuă, dar nu s-a stabilit că, prin propriul comportament, aceasta intenționa să contribuie la ansamblul obiectivelor comune urmărite de ceilalți participanți la înțelegere și că aceasta cunoștea celelalte comportamente ilicite urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți la înțelegere pentru atingerea aceluiași obiective sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și era pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea, Comisia nu are dreptul să stabilească în sarcina sa decât răspunderea pentru comportamentele la care a participat în mod direct și pentru comportamentele urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți pentru atingerea aceluiași obiective cu cele pe care ea le urmărea și pe care s-a dovedit că le cunoștea sau putea să le prevadă în mod rezonabil și era pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea (Hotărârea Comisia/Verhuizingen Coppens, punctul 63 de mai sus, punctul 44). Acest lucru nu poate totuși să conducă la exonerarea de răspundere a acestei întreprinderi pentru comportamentele la care este cert că a luat parte sau pentru care poate fi considerată efectiv răspunzătoare (Hotărârea Comisia/Verhuizingen Coppens, punctul 63 de mai sus, punctul 45).
- 110 Cu toate acestea, o decizie a Comisiei prin care aceasta califică o înțelegere globală drept încălcare unică și continuă poate fi divizată numai dacă, pe de o parte, întreprinderea în cauză a fost în măsură, în cursul procedurii administrative, să înțeleagă că îi era imputată nu numai o participare la încălcarea menționată, ci și la unele dintre comportamentele care o compun și, prin urmare, să se apere cu privire la acest aspect și dacă, pe de altă parte, respectiva decizie este suficient de clară în această privință (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Verhuizingen Coppens, punctul 63 de mai sus, punctul 46).
- 111 În speță, Comisia susține, în duplică, că probele strânse cu privire la contactele bilaterale dintre reclamantă și AGC/Splintex, precum și Saint-Gobain evidențiază existența unor practici concertate interzise de dreptul concurenței al Uniunii.
- 112 Independent de eventuala temeinicie a acestei afirmații, trebuie totuși să se constate că decizia atacată nu califică în mod autonom participarea reclamantei la contactele bilaterale pe care le-a avut cu AGC/Splintex și cu Saint-Gobain între sfârșitul anului 2001 și luna martie 2003 drept încălcare a articolului 81 CE. Comisia a apreciat, de altfel, în considerentul (498) al deciziei atacate, că „ar fi [fost] artificială subdivizarea unui comportament continuu [al întreprinderilor în cauză], caracterizat printr-o singură finalitate, considerând că ar fi format din mai multe încălcări distincte, în condițiile în care, dimpotrivă, este vorba despre o încălcare unică concretizată în mod progresiv atât prin acorduri, cât și prin practici concertate” (a se vedea prin analogie Hotărârea Curții din 4 iulie 2013, Comisia/Aalberts Industries și alții, C-287/11 P, , punctul 65).
- 113 Or, conform principiilor amintite la punctul 110 de mai sus, instanța Uniunii nu poate, în astfel de împrejurări, să efectueze ea însăși o astfel de calificare, în caz contrar încălcând competențele atribuite Comisiei prin articolul 85 CE în ceea ce privește urmărirea și sancționarea încălcărilor dreptului concurenței al Uniunii.
- 114 În aceste condiții, este necesar, așadar, să se decidă, fără a fi necesară examinarea celorlalte motive ale acțiunii, anularea articolului 1 litera (d) și a articolului 2 litera (d) din decizia atacată, astfel cum a fost modificată prin Decizia rectificativă C (2009) 863 final, în măsura în care, pe de o parte, prin acestea s-a constatat participarea reclamantei, între 19 noiembrie 2001 și 11 martie 2003, la o înțelegere ilicită pe piața sticlei auto în SEE și, pe de altă parte, i-a fost aplicată o amendă de 4 396 000 de euro.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 115 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 116 Întrucât Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor reclamantei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

- 1) **Anulează articolul 1 litera (d) și articolul 2 litera (d) din Decizia C(2008) 6815 final a Comisiei din 12 noiembrie 2008 referitoare la o procedură întemeiată pe articolul 81 [CE] și pe articolul 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39.125 – Sticlă auto), astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2009) 863 final a Comisiei din 11 februarie 2009, în măsura în care, pe de o parte, prin acestea s-a constatat participarea Soliver NV, între 19 noiembrie 2001 și 11 martie 2003, la o înțelegere ilicită pe piața sticlei auto în Spațiul Economic European (SEE) și, pe de altă parte, i-a fost aplicată o amendă de 4 396 000 de euro.**
- 2) **Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată.**

Forwood

Dehousse

Schwarcz

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 10 octombrie 2014.

Semnături

Cuprins

Decizia atacată	3
Procedura și concluziile părților	6
În drept	7
Argumentele părților	7
Aprecierea Tribunalului	9
Cu privire la temeinicia argumentației reclamantei	9
– Observații introductive și amintirea principiilor	9
– Cu privire la natura anticoncurențială a contactelor reclamantei cu unii dintre concurenții săi ..	12
– Cu privire la participarea reclamantei la înțelegerea globală pe piața sticlei auto dintre membrii clubului	14
Cu privire la consecințele, asupra anulării, ale nelegalității identificate în cadrul primului motiv	18
Cu privire la cheltuielile de judecată	20